

Behovet for et felles rettslig overprøvingsorgan på velferdsrettens område – i en Sosialdomstol¹

ASBJØRN KJØNSTAD

Forfatteren drøfter rettssikkerheten i Trygderetten. Den må styrkes dersom retten skal beholde sin posisjon i dagens prosesslovgivning.

For framtiden bør det opprettes en Sosialdomstol i Norge. Denne bør være ankeinstans for et nytt toinstans ankesystem. Det nye ankesystemet bør behandle saker om pengemessige stønader og pensjoner, sosiale og helsemessige tjenester og tvang i psykisk helsevern og barnevern.

Forfatteren framhever at Sosialdomstolen ikke bare må bestå av jurister, men også av leger, psykologer, sosialarbeidere, barnevernspedagoger, attføringskyndige og andre fagfolk. Man må kombinere juss og fag på samme lag. Ved saksbehandlingen bør man kombinere skriftlighet og muntlighet, samt forberedthet, men uten forutinntatthet. Alle avgjørelser i begge instanser må begrunnes.

Et nytt sosialdomstolsystem nødvendiggjør ikke tilførsel av nye ressurser.

Det bør overveies å innføre en adgang til å anke direkte fra Sosialdomstolen til Høyesterett. Man bør ikke bruke for mye tid og krefter til å drøfte de nye organers navn og rettslige status.

1. Innledning

Før Trygderetten ble etablert, var det en rekke ankenemnder for henholdsvis yrkes-skadetrygden, uføretrygden, krigspensjoneringen osv. De var sterkt knyttet til Sosialdepartementet, som var ansvarlig for lovgivning og budsjett på trygdeområdet.

Opprettelsen av Trygderetten i 1967 førte til at vi fikk et enhetlig ankesystem, en uavhengig ankeinstans og et nytt trygdefaglig miljø i Norge. Trygderettens ledere² har

sammen med sine medarbeidere gjort en stor innsats for å bedre rettssikkerheten for enkeltindivider som ikke har nådd fram overfor trygdekontorene, fylkestrygdekontorene, Rikstrygdeverket og andre trygde- og pensjonsinnretninger.

Det utvalget som forberedte opprettelsen av Trygderetten, foreslo at den burde gis status som domstol. Blant annet fordi det innenfor juriststanden var en generell uvilje mot særdomstoler, ble Trygderetten likevel organisert som et forvaltningsorgan.³

Trygderetten avgjør tvister mellom to parter – vanligvis medlemmet i folketrygden og trygdeataten. Det er her altså en trekantmodell med to parter som strider om å vinne saken, og en tredje instans som treffer avgjørelsen. I alminnelige forvaltningssaker er

1 Foredrag holdt på Trygderettens 35-års jubileum 18. april 2002. Kristian Andenæs, Conni Holtermann, Aslak Syse og Håkon Riisberg Paulsen har lest gjennom foredraget og gitt gode råd.

2 Helge Rognlien i oppstartingsfasen og Sigurd Birkelund i en lang driftsfase bør særlig nevnes.

3 Ot. prp. nr 5 for 1966-67 s 8-21.

det to aktører – den enkelte borger som søker om noe, og forvaltningsorganet som treffer avgjørelsen. Domstolssystemet bygges på en trekantmodell, og på dette punktet har Trygderetten mer preg av å være en domstol enn et forvaltningsorgan.

På samme måte som domstolene er Trygderetten en uavhengig instans. Dens avgjørelser kan ikke påklages til andre forvaltningsorganer. Verken regjeringen eller departementet har instruksjonsmyndighet overfor Trygderetten når det gjelder lovtolkning og avgjørelser i enkeltsaker. På den andre siden har Trygderetten ikke instruksjonsmyndighet overfor Rikstrygdeverket, fylkestrygdekontorene, trygdekontorene eller andre trygde- og pensjonsinstitusjoner. Trygderetten inngår altså ikke som et ledd i det alminnelige forvaltningshierarkivet.

Trygderettens kompetanseområde omfatter vedtak om individuelle rettigheter og plikter etter trygde- og pensjonslovgivningen. Det er vedtak etter lovene om folketrygd, barnetrygd, krigspensjon, offentlig tjenstepensjon og samordning av pensjons- og trygdeytelser.

De saksbehandlingsreglene som gjelder for Trygderetten, er dels hentet fra prosesslovgivningen og dels fra forvaltningsloven. Det kontradiktoriske prinsippet er i stor grad gjennomført ved at den ankende part har rett til å se alle dokumentene i saken og uttale seg om den (trygderettsloven § 17).

Saksbehandlingen i Trygderetten er nesten alltid skriftlig, og det føres ikke bevis umiddelbart for Trygderetten (trygderettsloven § 19). På dette punktet har Trygderetten et sterkt forvaltningsrettslig preg.

Trygderettens anerkjennelse i rettsystemet framgår særlig på tre måter:

- (1) Terminologien: Trygderetten har et domstolsnavn og avgjørelsene betegnes som kjennelser.
- (2) Fra 1987 har man kunnet bringe Trygderettens kjennelser direkte inn for lagmannsretten. Det innebærer at man i alle fall har sett på Trygderettens behandling som like betryggende som herreds- og byrettens (nå tingrettens) behandling av trygdesaker.
- (3) Av de 14 kjennelsene fra Trygderetten som er blitt overprøvd av Norges høyesterett, har staten vunnet samtlige saker.⁴ I én av disse sakene kom Høyesterett til et annet resultat enn Trygderetten, nemlig i Thunheim-saken som gjaldt spørsmålet om grunnlovsværn for uførepensjon som var opptjent og tilkjent før en lovendring om innstramning. Thunheim fikk medhold i Trygderetten, men tapte i Høyesterett (Rt 1996 s 1440). Her har jeg atskillig mer sans for Trygderettens enn for Høyesteretts rettssyn.⁵

I det følgende skal jeg ta for meg Trygderettens utviklingspotensiale. Jeg skal skissere en ny modell som det kan være grunn til å overveie nærmere. Jeg vil presentere 10 hovedteser som jeg håper vil skape debatt.

4 Rt 1977 s 1207, Rt 1981 s 809, Rt 1985 s 156, Rt 1987 s 1004, Rt 1988 s 604, Rt 1991 s 74, Rt 1991 s 1029, Rt 1994 s 215, Rt 1995 s 54, Rt 1996 s 1415, Rt 1996 s 1440, Rt 2000 s 70, Rt 2000 s 202 og Rt 2002 s 995.

5 Asbjørn Kjønstad, Trygderettigheter, Grunnloven og Høyesterett, Lov og Rett 1997 s 243 flg., på s 275-282.

2. Rettssikkerhet versus effektivitet

Det hevdes ofte at rettssikkerhetsidealet og kravet om effektiv saksbehandling i stor grad er sammenfallende.⁶ Etter min mening er det viktigere å understreke at hensynet til rettssikkerhet ofte står mot hensynet til effektivitet. Trygderetten har til tider hatt meget store restanser, og da har det vært spørsmål om å innføre enklere saksbehandling selv om det kunne svekke rettssikkerheten. Det må kunne sies at Trygderetten har gjort en meget stor innsats for å gjennomføre behandlingen av den enorme saksmengden som har kommet inn til retten.

Det er selvsagt uholdbart hvis de som anker må vente både vinter og vår, og undertiden flere år, før de kan få avgjørelser fra Trygderetten. Mens gresset gror, dør kua. Tidligere hadde Rikstrygdeverket et eget rundskriv om hvordan man skulle behandle tilfeller hvor trygdede døde under saksbehandlingen. Så vanlig var altså dette at man måtte ha en egen prosedyre for post mortem-sakene.

Effektivitetskravene i den offentlige forvaltningen formuleres nå ofte ut fra en begrepsbruk som er hentet fra den kapitalistiske industriproduksjonens ideologi om *økt produksjon*. Dette har også kommet til universitetene og studentene, hvor det stilles krav om en raskere *gjennomstrømming* gjennom studiene, og det kalles til og med en "kvalitetsreform".

En viktig metode som er valgt for å øke effektiviteten i Trygderetten, er at det ikke

gis begrunnelser i hovedtyngden av kjennelsene. Dette er etter min mening uholdbart, se punkt 8.

Rettssikkerheten på trygdeområdet avhenger ikke bare av Trygderettens egen saksbehandling, men også av den saksbehandlingen som har vært foretatt før sakene kom til Trygderetten, og det som kan komme etter at Trygderetten har avsagt sine kjennelser:

Tidligere var Rikstrygdeverket ankemotpart i folketrygdesakene, og forberedelsene der og ankeoversendelsesbrevene var stort sett meget grundige og fylldige. Etter at fylkestrygdekontorene har fått delegert myndighet til å treffe vedtak og utferdige oversendelsesbrev, kan man ikke forvente at det er så høy rettssikkerhetsmessig inngangsverdi på de sakene som Trygderetten får til behandling. Trygderetten må da enten yte en ekstra innsats for å komme opp på det samme nivået som tidligere, eller kjennelsenes kvalitet blir svakere.

Mange av dem som får avslag fra Trygderetten og som ikke får begrunnelse, går til advokat for å få hjelp. Det rettsmidlet som står til disposisjon, er å bringe saken inn for lagmannsretten med Regjeringsadvokaten som trygdeetatens prosessfullmektig. Etter min mening er det dårlig bruk av kapasiteten til landets nest høyeste domstol og statens velrenomerte advokatkontor, at de skal behandle saker som er så lite bearbeidet av tidligere instanser. Det kan igjen føre til en svekkelse av rettssikkerheten både i lagmannsretten og Høyesterett når det gjelder trygdesaker.

Min første hovedtese er at rettssikkerheten i Trygderetten må styrkes hvis retten skal beholde sin posisjon i dagens prosesslovgivning. Ellers må sakene bringes inn for

6 Se for eksempel Ingse Stabel, Effektiviserte Trygderetten, Juristkontakt 2000 nr 5 s 36, på s 38.

tingrettene som første instans, hvor det er muntlige forhandlinger, advokater som tilrettelegger sakene, og tingretten gir alltid begrunnelse.

ten, ankes inn for samme overprøvingsinstans.

Etter dette vil Sosialdomstolen ikke bli en instans for masseavgjørelser, men kunne bli en prejudikatsinstans som kan avklare og lede rettsutviklingen.

3. En sosialdomstol

Min andre hovedtese er at vi bør etablere en Sosialdomstol i Norge med et videre og mer variert arbeidsområde enn det Trygderetten har. Men noen forutsetninger må være tilstede før en Sosialdomstol kan opprettes:

- (1) Trygderettens hus må beskikkes bedre når det gjelder rettssikkerheten. Jeg tenker da særlig på et krav til begrunnelse i alle saker, et betydelig innslag av muntlige forhandlinger, og bedre retts-hjelp for klientene.
- (2) Saksantallet må reduseres vesentlig. Det kan skje ved at retten gis adgang til å sile bort småsaker og anker som neppe kan føre fram. Dertil bør det innføres en gebyrordning for dem som anker, men med betydelige muligheter for ettergivelse.⁷
- (3) Før sakene behandles i Sosialdomstolen, må de behandles av et ankeorgan på fylkes- eller regionsnivå, se punkt 5. Det må her bygges inn rettssikkerhetsgarantier som fører til at de fleste kan slå seg til ro med avgjørelsene fra førsteinstansen.
- (4) Det utredes og planlegges nå å etablere en felles administrativ etat for sosial-, arbeidsmarkeds- og trygdeområdet på det lokale planet. Etter min mening bør de vedtakene som treffes av denne enhe-

4. Saksområder for Sosialdomstolen

Et nytt sosialdomstolsystemet bør ha et videre saksområde enn Trygderetten nå har. Det bør være mer omfattende enn saksområdet til Den sosiale ankestyrelsen i Danmark, men ikke så omfattende som saksområdet for de svenske forvaltningsdomstolene. Min tredje hovedtese er at følgende tre hovedtyper av saker bør tas med:

- (1) Rett til pengemessige stønader og pensjoner etter folketrygdloven, pensjonslovgivningen og sosialtjenesteloven.
- (2) Rett til sosiale tjenester, barneverntjenester og helsetjenester etter lovene om sosiale tjenester, barnevern, kommunehelsetjenester, spesialisthelsetjenester og pasientrettigheter.
- (3) Tvangsinngrep etter lovene om psykisk helsevern, barnevern og sosiale tjenester (alvorlig sinnslidende, rusmiddelmissbrukere og psykiske utviklingshemmede).

Det kan være tvil om tvangsinngrepene bør være med i det nye systemet. Siden det her dreier seg om inngrep i friheten og andre fundamentale rettigheter, er det særlig viktig med rettssikkerhet, og det kan tale for domstolsbehandling. Men jeg forutsetter at det skal bli en høy grad av rettssikkerhet i det nye ankesystemet. Dertil er det viktig å se sammenhengen mellom tvang og tilbud.

⁷ Aslak Syse, Rettssikkerhet og effektivitet i Trygderetten, Lov og Rett 1992 s 437-438.

5. Et to-instans ankesystem

På de områdene som er nevnt i punkt 4, er det allerede etablert klageorganer på fylkesnivå. Det er fylkestrygdekontorene for folketrygdsaker, fylkesmennene for saker etter lovene om sosiale tjenester og barnevern, fylkeslegene for saker etter helselovgivningen, fylkesnemndene for barnevernsaker og sosiale saker om tvang (enkelte nemnder har flere fylker) og kontrollkommisjonene for det psykiske helsevernet (det er flere kommisjoner i hvert fylke).

Disse organene har funksjoner både som klageorganer og tilsyns- og veiledningsorganer. Rettssikkerhetsmessige grunner taler for å skille disse to hovedfunksjonene. Det er for eksempel naturlig at Statens helsetilsyn som fører tilsyn med alle helsetjenester og helsearbeiderne i landet, tar seg av kontrollkommisjonenes tilsynsoppgaver.

Dersom man samler all klagebehandling i ett organ på regionalt eller fylkesmessig plan, kan det skapes større miljøer av jurister og andre fagfolk. De vil kunne få et nokså enhetlig, men likevel ganske variert sakstilfang.

Jeg går ikke nærmere inn på om vi bør ha 18-19 fylkesenheter, slik som for fylkestrygdekontorene og for fylkesmennene, eller om vi bør ha 5-6 regionale enheter, slik som for de statlige helseforetakene og for lagdømmene.

Min fjerde hovedtese er at det bør opprettes et to-instans ankesystem.

Spørsmålet om en desentralisering av ankebehandlingen av trygdesaker ble også behandlet i 1977.⁸ Det var da spørsmål om å etablere lokale filialer av Trygderetten, og

ikke et to-instans ankesystem. Også ellers avvek problemstillingene og løsningsforslagene den gang mye fra det som jeg her presenterer.

6. Organisering

De enkelte saker bør vanligvis avgjøres av en gruppe på tre personer. En erfaren jurist bør være leder. Dertil bør det være med en eller to sakkyndige fra fagfelt som medisin, attføring, sosialt arbeid, barnevern og lignende. En yngre saksbehandler kan også være med. Enkle saker bør kunne avgjøres av lederen.

Min femte hovedtese er at det er viktig å kombinere juss og fag på samme lag. Dette har vi gode erfaringer med fra fylkesnemndene for sosiale saker og fra Trygderetten.

Det bør være egne avdelinger for trygd, sosialhjelp, pasientrettigheter, psykisk helsevern og andre større områder. De ansatte bør rotere mellom avdelingene etter noen måneders eller noen års tjeneste i en avdeling. Dermed vil de kunne få en rikere samlet erfaring, og stillingene vil bli mer attraktive.

7. Saksbehandling

Saksbehandlingen bør kombinere skriftlighet og muntlighet. For hver sak bør det avholdes et møte på en time eller to, hvor partene, eventuelt deres advokater og særlige viktige "vitner", får uttale seg muntlig.

Det må forutsettes at alle har lest sakens dokumenter på forhånd. Alle må komme til møtene godt forberedt, men uten å være forutinntatt.

Møtene bør ikke foregå i en stiv atmosfære med møbler og vitneboks passert som

⁸ Se NOU 1977: 41 Anke til Trygderetten.

i en rettsal, men alle bør sitte rundt et ovalt bord for å belyse og drøfte den enkelte sak, slik som i de svenske forvaltningsdomstolene.⁹

Kombinasjonen av muntlighet og skriftlighet, og kravene om forberedthet, men uten forutinntatthet, er min sjette hovedtese.

I utkastet til ny tvistemålslov fra Scheitvalget er det foreslått en viss oppmykning i prinsippene om muntlighet og bevisumiddelbarhet i de ordinære domstolene.¹⁰ Dette er positivt, men man bør gå lengre i retning av drøftelsesmøter i frie forhandlinger i en ny modell med sosialdomstol.¹¹

De som treffer avgjørelsene, må etter møtet med partene og andre ha rådslaging hvor de avgjør sakene og kommer fram til en begrunnelse.

Etter mitt forslag til saksbehandling vil det bli en enklere behandling enn i fylkesnemndene for sosiale saker, hvor man i dag vanligvis har et to-dagers "rettsmøte" ved behandling av en barnevernssak. På den annen side avviker mitt forslag fra den rent skriftlige behandlingen i fylkestyngdekontorene, hos fylkesmennene og i Trygderetten.

I det nye ankesystemet bør ikke bare de trygdede, klientene og pasientene, men også administrasjonen (etter tap i første instans)

kunne anke saker inn for Sosialdomstolen. Og domstolen bør ha adgang til å omgjøre både til gunst og til skade for den ankende part. Det vil kunne medføre at de som overveier å anke, må tenke seg grundig om. Dermed kan ankehyppheten bli redusert.

Et nytt to-instans sosialdomstolssystem vil kunne etableres ved hjelp av de mennesker og andre ressurser som i dag benyttes til klage- og ankebehandlingen av disse sakene. Det er først og fremst spørsmål om å samle de personene som allerede arbeider med klagesaker på fylkesplan. De må selv sagt gis opplæring slik at de får kompetanse til å mestre sine nye oppgaver på en tilfredsstillende måte.

Min syvende hovedtese er at det gjelder å finne fram til en ny og bedre organisasjonsmodell, hvor det ikke kreves tilførsel av nye ressurser.

8. Krav om begrunnelse

Ifølge Trygderettens årsmelding for 2001 var andelen grunngitte kjennelser dette året 26 %. Alle kjennelsene som ble avgjort til den ankende parts gunst – 18 % av sakene – ble grunnmitt. Det innebærer at bare 8 % av avslagssakene ble begrunnet.¹²

Det er jo når man får avslag at man trenger en begrunnelse, for å bli overbevist om at man kan slå seg til ro med resultatet, for å overveie om man vil bringe saken inn for lagmannsretten, for å kunne engasjere advokat osv. Det er vel knapt noen av dem som får medhold, som leser begrunnelsene. Men for ankemotparten kan begrunnelsen være viktig for å overveie om kjennelsen er prinsipiell og om praksis bør omlegges.

¹² Trygderetten, Årsmelding 2001 s 10 og 12.

⁹ Sunniva Christina Bragdø, Rettssikkerheten, fylkesnemndene i et internasjonalt perspektiv, i Kjønstad (red), Barnevern, fylkesnemnder og rettssikkerhet, Oslo 2002 s 199, på s 262-263.

¹⁰ NOU 2001: 32 Rett på sak s 34-35, 60-61, 240-244 og 454-466.

¹¹ Etter at dette foredraget ble holdt, har Trygderettens leder nedsatt en "arbeidsgruppe til å utarbeide retningslinjer for innslag av muntlige behandlinger og personlig fram møte i Trygderetten", se kontorrundskriv 6/2002 av 27. mai 2002.

I domsstolene er kravet om begrunnelse helt vesentlig, og mangelfulle domsgrunner kan føre til opphevelse av dommer og kjennelser.

Man kan ikke forvente at folk i år 2002 slår seg til ro med Bergprekenens eller Juryens svar: Ja, ja, eller: Nei, nei. Tidligere hadde man to stempel i Rikstrygdeverket – Godtatt og Avslått. Dette tilhører en svunnen tid i trygdeetaten, men det har fått en renessanse i Trygderetten.

Fram til 1997 hadde Trygderetten et ankeutvalg som kunne nekte saker fremmet uten å gi begrunnelse. Nå er ordningen at Trygderetten uten begrunnelse kan stadfeste trygdeetatens avslag når retten enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre fram. Det er ikke noe vilkår at Trygderetten slutter seg til den begrunnelsen som er gitt av trygdeetaten i oversendelsesbrevet.

Etter min mening er det en prinsipiell forskjell mellom en avgjørelse om avslag på å få en sak fremmet for retten, og en avgjørelse om avslag på materielt grunnlag. Det første er en siling av prosessuell karakter som jeg kan akseptere. Det andre er å si til den ankende part at han eller hun har urett, men at vi ikke vil fortelle hvorfor; en slik praksis strider mot min grunnleggende rettsfølelse.

Min åttende hovedtese er at alle avgjørelser i begge instansene må begrunnes. Begrunnelsene trenger ikke være omfattende, men helt ubegrunnede kjennelser kan ikke aksepteres.¹³

9. Overprøving

Sosialdomstolens kjennelser bør kunne bringes direkte inn for lagmannsretten, slik Trygderettens kjennelser nå kan bringes inn for denne domstolen.

På trygdeområdet vil sakene etter det opplegget som er skissert foran, bli mye grundigere behandlet før de kommer til lagmannsretten enn i dag. Det vil kunne føre til færre saker for lagmannsrettene, lette behandlingene i lagmannsrettene, og gi større rettssikkerhet der.

Det er i dag intet sentralt klageorgan utenfor trygdesektoren. Klagevedtak fra fylkesmennene, fylkeslegene, fylkesnemndene og kontrollkomisjonene bringes direkte inn for tingrettene. Det vil avlaste tingrettene hvis disse vedtakene først kan bringes inn til en Sosialdomstol, og deretter til lagmannsretten.

Jeg håper at det etter en tid vil vise seg at et nytt to-instans sosialdomstolssystem vil gi en god rettssikkerhet, og at få saker vil bli brakt inn for lagmannsrettene. Da bør det overveies å innføre en adgang til å anke direkte til Høyesterett, slik som i Finland. Denne målsettingen er min niende hovedtese.

Det pleier å være stor motstand mot anke direkte til Høyesterett. Tidligere hadde vi i Norge en ordning om relegasjon (utvisning) fra universitetet hvor anken gikk direkte fra Det akademiske kollegium til Høyesterett, men denne og lignende ordninger er nå opphevet. Det foreslåtte to-instans sosialdomstolssystemet bør være like betryggende som tingretten og lagmannsretten. Det vil kunne svare til länsrätten og kammarrätten i Sverige, hvor man har forvaltningsdomstoler.

¹³ Etter at dette foredraget ble holdt, har Trygderettens leder sendt ut nye "Retningslinjer for å avsi kjennelse uten grunngivning og øke bruken av tilleggsmerknader", se kontorunderskriv nr 7/2002 av 29. mai 2002.

Siden det i Norge er lite aktuelt å opprette noe som svarer til Regeringsrätten i Sverige, er det hos oss naturlig å benytte Høyesterett som siste instans i et sosialdomstolsystem.

Høyesteretts kjeremålsutvalg bestemmer hvilke saker Høyesterett skal behandle. Fra velferdsrettens område er det vanligvis 3-5 saker hvert år. De fleste er innen barnevern og psykisk helsevern, noen er fra trygderetten, og det har forekommet enkelte saker om sosiale tjenester og helsetjenester. For at Høyesterett skal kunne lede rettsutviklingen på dette viktige rettsområdet, og for at landets høyeste domstol skal kunne gi velferdsretten en rimelig oppmerksomhet i forhold til andre rettsområder, bør antallet velferdsrettssaker for Høyesterett fordobles.

10. Rettslig status

Fylkesnemndene for sosiale saker tilfredsstiller i dag vilkårene i Den europeiske menneskerettighetserklæring (EMK) artikkel 6 for å kunne regnes som en domstol.¹⁴ Det samme gjelder trolig også Trygderetten.

Et to-instans sosialdomstolssystemet bør organiseres slik at kravene i EMK er oppfylt på begge nivåer. Det bør gis egne saksbehandlingsregler som er mer omfattende og mer betryggende enn forvaltningslovens regler, men ikke så detaljrike og omstendige som tvistemålslovens regler.

Hvorvidt de nye organene bør kalles særdomstoler, forvaltningsdomstoler eller forvaltningsorganer (med et sterkt domstolspreg), er for meg mindre viktig. I Norge har det lenge innen juristenes toppsjikt vært en sterk motstand mot særdomstoler og forvaltningsdomstoler, se senest Domstollovutvalgets utredning.¹⁵ Det er lite spennende å føre en diskusjon mot disse ideologiske retningene. Realiteten er viktigere enn formaliteten.

Mitt personlige syn er at det har vært positivt at Trygderetten har hatt et domstolsnavn og at avgjørelsene har båret betegnelsen kjennelser. Men det har nok i noen grad skjedd med "lånte fjær" når nesten alle kjennelsene som har gått de trygdede imot, ikke er blitt begrunnet.

Min tiende og siste hovedtese er at man ikke må bruke for mye tid og krefter til å diskutere de nye organenes navn og rettslige status. Det viktigste er at vi får etablert et system som virkelig kan bedre rettssikkerheten på velferdsrettens område.

Författarupplýsingar:

Asbjørn Kjønstad er professor i sosialrett ved Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo. Han har særlig arbeidet med trygderett, helserett, erstatningsrett og statsforfatningsrett.

¹⁴ Pål M. Andreassen, Fylkesnemndsbehandling av barnevernsaker i et menneskerettslig perspektiv, i Kjønstad (red.), Barnevern, fylkesnemnder og rettssikkerhet, Oslo 2002 s 307, på s 357.

¹⁵ NOU 1999: 19 Domstolene i samfunnet s 359-380.